

NBA t.a.v. bestuur

Datum
31 augustus 2023

Onderwerp
Reactie consultatie NBA handreiking 1152

Geachte ontvanger,

Wij hebben met genoeg kennis genomen van de consultatie van handreiking 1152 van de NBA. Hierbij onze reactie daarop. We hebben hierbij antwoord gegeven op de vragen in uw consultatie.

Is de handreiking helder en praktisch toepasbaar?

De handreiking is op onderdelen helder en praktisch toepasbaar. Wel hebben wij een aantal vragen over de inhoud van de handreiking:

In hoofdstuk 2.1 worden de negen rechtmatigheidscriteria uitgewerkt. Hierin wordt verduidelijkt dat het rechtmatigheidsoordeel van het college over drie rechtmatigheidscriteria gaat: Begrotingscriterium, voorwaardencriterium en misbruik en oneigenlijk gebruik criterium. Vervolgens wordt in hoofdstuk 5.6 een voorbeeld gegeven m.b.t. verstrekte bijstand, welke niet voldoet aan (o.a.) het voorwaardencriterium). Ondanks dat deze niet voldoet aan dat rechtmatigheids criterium wat normaliter wel onder het rechtmatigheidsoordeel van het college valt, wordt deze niet gezien als rechtmatigheidsfout. Wat ons betreft kan dit verduidelijkt worden in de handreiking, bijvoorbeeld door aan te geven dat dit wel een rechtmatigheidsfout is, maar niet meegewogen wordt in de rechtmatigheidstoelichting.

In hoofdstuk 4.2 is een voorbeeld opgenomen. Onder het voorbeeld is de volgende tekst opgenomen: "Uit bovenstaand voorbeeld volgt dat de accountant de kwantitatieve en kwalitatieve overwegingen, onderbouwing en eventuele aanvullende werkzaamheden van het college evalueert. Als de accountant op basis van eigen kwantitatieve en kwalitatieve overwegingen een andere inschatting maakt kan dat leiden tot uitbreiding van de controlewerkzaamheden van de accountant om te komen tot voldoende en geschikte controle-informatie (e.a. in lijn met Standaard 450.A15)."

Aangezien het de rechtmatigheidstoelichting is van de gemeente vragen wij ons af of het de bedoeling is dat de accountant extra werkzaamheden moet doen als het college feitelijk nog niet voldoende en geschikte controle informatie heeft vergaard om verantwoording af te leggen over de rechtmatigheid. Wij zouden verwachten dat het college deze werkzaamheden zelf moet uitvoeren (en vervolgens de accountant evalueert of zij dan wel voldoende werkzaamheden hebben verricht).

Dit is ons ook onduidelijk vanuit hoofdstuk 5.5: "Ingeval van ontoereikende interne beheersingsmaatregelen zal de accountantscontrole voor zover het mogelijk is grotendeels gegevensgericht plaatsvinden. De werkzaamheden zullen dan onder meer bestaan uit detailcontroles op de rechtmatigheid van de financiële beheershandelingen en de hieruit voortvloeiende lasten, baten en balansmutaties. De gegevensgerichte controlewerkzaamheden bestaan uit steekproeven, deelwaarnemingen, cijferanalyses etc. Als de gemeente niet beschikt over toereikende interne beheersmaatregelen en/of een toereikend onderbouwd en gedocumenteerde rechtmatigheidstoelichting zullen de gegevensgerichte controlewerkzaamheden van de

accountant in omvang toenemen om te komen tot voldoende en geschikte controle-informatie.” Met andere woorden: als de interne beheersing bij de gemeente niet toereikend is voor het afgeven van een rechtmatigheidstoelichting (dus de VIC heeft niet toereikende werkzaamheden uitgevoerd en/of er is niet voldoende functiescheiding aanwezig om een oordeel te kunnen geven door het college), moeten zij dit dan niet zelf eerst herstellen?

In hoofdstuk 5.6 wordt het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium beschreven. Hierin is het volgende opgenomen: “Hierbij geldt dat misbruik van overheidsmiddelen onrechtmatig is en oneigenlijk gebruik niet.” Dit roept verwarring op, omdat het criterium wel benoemd is als “misbruik **en** oneigenlijk gebruik”. Uit deze omschrijving lijkt het alleen om misbruik te moeten gaan.

Verder hebben wij nog een vraag met betrekking tot hoofdstuk 1.2, specifiek over het onderdeel “Het college geeft in de paragraaf bedrijfsvoering een toelichting op alle afwijkingen, die in de rechtmatigheidstoelichting zijn opgenomen en welke maatregelen worden genomen om deze afwijkingen in de toekomst te voorkomen (Kadernota, paragraaf 3.3).” in relatie tot de definitie van “Afwijkingen” en “Fouten”: Waarom moeten afwijkingen wel worden opgenomen in de rechtmatigheidstoelichting, maar fouten niet?

Zijn er issues of onderwerpen ten aanzien van de rechtmatigheidstoelichting die u mist in de handreiking?

Wij verwachten dat er discussie zou kunnen ontstaan over afwijkingen die in de rechtmatigheidstoelichting moeten worden opgenomen, ofwel meegenomen moeten worden in het oordeel van de accountant. Wij zouden om die reden meer behoefte hebben aan verduidelijking van het onderscheid tussen de afwijkingen die in de rechtmatigheidstoelichting moeten en de afwijkingen die in de oordeelsvorming van de accountant meegenomen worden. Klopt het dat de SiSa bevindingen sowieso dubbel worden opgenomen (zowel in de rechtmatigheidstoelichting, als in het oordeel van de accountant)?

Heeft u nog andere adviezen ter verbetering van deze handreiking?

Het zou goed zijn om de voorbeelden nader uit te werken met bestaande praktijksituaties, waar bijvoorbeeld gemeenten op dit moment tegenaan lopen. De huidige voorbeelden dekken niet de meest voorkomende praktijksituaties.

Publieke Sector Accountants B.V.

A.R. Sallehart RA
E-mailadres: Asallehart@psa-ra.nl